

Sven-Ole Frahms verk rör sig i ett spännande gränsområde, tycker Isac Nordgren.

FOTO: LISA BRUNZELL

Efter Moskva kommer Berlin – till Maglehem. Isac Nordgren ser en utställning där Sven-Ole Frahms dekonstruerade måleri resulterar i de mest intressanta verken.

Stark berlinsk icke-estetik

KONST

Berlin-Maglehem

Maglegårda samt sex ateljéer i Maglehem och Olseröd. Till och med 28/6.

Förra året samarbetade Maglehems kulturförening med konstnärer från Moskva, som fick bo hos föreningens medlemmar och visa sin konst i deras ateljéer. I år genomför man det ambitiösa projektet på nytt, denna gång med sju konstnärer från Berlin, en annan europeisk metropol. Utöver en samlingsutställning på Maglegårda har dessutom varje konstnär en separatutställning i sin värdkonstnärs utrymnen.

Emanuel Bernstone vill medvetet släppa kontrollen över sin arbetsprocess och utforskar en estetik som är fristående från det

gestaltade. Genom att använda sig av metoder som screentryck med oljefärg och att måla på plastfolie söker Bernstone ett måleri vars form får stå tillbaka för själva tillblivelseprocessen.

Ofta återstår bara spår av en bild, som efter rengöringen av en screenduk, men ibland resulterar hans metod i något mer konkret. Även om det inte är hans avsikt så kan man se landskap i Bernstones bilder, som i målningen "Hydrogen Exhaustion" där solen tycks sänka sig över ett mörkt hav.

Bernstone lägger stor vikt vid bildernas mellanrum, alltså de ytor där det tycks fattas ett innehåll men som bara kan existera omgivna av olika stadier av konkretion.

Elmar Vestners huvudsakliga teknik är fotografi men även här står själva gestaltningen tillbaka för metoden. Vestners bilder är ofta enkla naturbilder eller

andras bilder som han har fotograferat av. Det är först efter att fotografiet blivit till som själva metoden tillämpas.

Med hjälp av värme, olika kemikalier, sandpapper, verktyg och maskiner går Vestner lös på bilderna och förvandlar dem till nya, i gränslandet mellan det föreställande och det totalt upplösta.

I verket "Patrick", som hänger på Maglegårda, utgår Vestner inte ens från ett fotografi utan en sida ur en portitidning. Mannens kropp, och identitet, är raderad och ersatt med ett blåstrukturerat mönster som påminner om tjocka tarmar. Mannen har fått en ny köttlighet.

Elmar Vestner: "Patrick".

Emanuel Bernstone: "Hydrogen exhaustion".

Om Bernstone och Vestner ägnar sig åt en slags dekonstruktion av den föreställande bilden så är denna typ av icke-estetik än mer tydlig hos Sven-Ole Frahm.

I Håkan Bergs vackra ateljé visar Frahm fem stora och två små mindre verk. Vid första anblicken ser alla utom ett ut som minimalistiska målningar men Frahm använder endast färg som om han målade en vägg, helt utan estetiska värderingar. Istället skär han itu sina dukar och syr tillbaka delar så att det blir till en komposition. I flera av bilderna skär han upp fickor i duken och stoppar in implantat som gör hans verk tredimensionella.

Frahms förhållningssätt, som påminner om en skulptör, är en intressant utmaning av själva begreppet målning. Vilka principer måste uppfyllas för att en bild ska vara en målning?

Frahms verk är för mig definitivt målningar, sammanhållna av både sina fysiska ramar och sina estetiska markörer men de rör sig i ett spännande gränsområde. Frahm anammar ett system av asymmetri, slump och misstag i ett försök att skapa konst omedvetet och gränslöst. Men precis som med litteraturens automatiska skrift så uppstår estetiska val utanför konstnärns kontroll.

Frahms val av en viss färg eller en viss placering av en form eller ett objekt utgår trots allt från ett inlärt beteende, en smak. Det är ett dekonstruerat måleri men likväl ett måleri.

I slutändan blir Frahms verk mer estetiska än både Bernstones och Vestners men förhållningssättet gör hans verk till utställningens mest intressanta.

ISAC NORDGREN

Christina Borglund romandebuterar med "Gabriel".

FOTO: TOMMY SVENSSON

Senkommen men modig debut

Han bygger murar, Christina Borglunds Gabriel. Mot omvärlden, men också mot sin inre längtan. Han bygger muren stark och står där mittemellan, utan kontakt med vare sig sitt förflutna eller sin framtid.

ROMAN

Christina Borglund
Gabriel
(Arx Förlag)

Berättelsen om fosterbarnet Gabriel går fort fram genom 60- och 70-talet, ändå finns där en dröjande ton som lever kvar länge efter att jag stängt sista sidan. Christina Borglund, mer känd som Kristdemokraternas gruppleddare i Kristianstad, har hittat en egen unik ton i sin debutroman. Låt mig börja med att sänka titel och omslag, jag hade aldrig plockat upp boken om inte den placerats i min hand. Vilket är synd på en så bra bok, en sådan eftertänksam, tydlig berättelse.

Tonen påminner om Sven Olov Karlssons, minus det burleska, roande. Språket, det distanserande men ändå hudnära, driver sidorna. Handlingen går framåt i summerande steg, få detaljer, så plötsligt en detalj som borrar sig kvar; en eldsflamma på en efterlängtd moped, ett knytnävsslag, en blick hos en gammal präst.

ÅSA CARLSSON

TEATER

Sauf blir direktör. Skådespelaren Stefan Sauk blir teaterchef. Med start i sommar tar han över skärgårdsteatern Fjäderholmarna i Stockholm, skriver DN. – Som skådespelare är du van vid att göra den roll du får dig tilldelad. Plötsligt kan du göra vad du vill. Det är en jävla lyx men också ett stort ansvar, säger han till tidningen. (TT)

FOTO: DAN HANSSON/SD/T

I Djursholm, Stockholm väcktes tanken på en samlad elit och ett svenskt ledarsamhälle.

FOTO: HENRIK MONTGOMERY

Mikael Holmqvist har präntat ner 740 sidor om samhällselit och klassförakt. Boken innehåller en massa data, men den är, menar recensent Mikael R Karlsson, helt befriad från teori.

Lyckliga människor i ett lyckligt samhälle?

REPORTAGEBOK

Mikael Holmqvist
Djursholm – Sveriges ledarsamhälle
(Atlantis)

Det finns böcker som lämnar en känsla av att något är fel. Mikael Holmqvists bok "Djursholm", som handlar om det han själv kallar Sveriges ledarsamhälle, är en sådan. Den gör mig ambivalent. Efter åtskilliga timmar i fätöljen är jag både förundrad och förbannad, men också lättad. Dryga 740 sidor om en människosyn som lockar fram ett klassförakt tar på krafterna.

Låt oss ta det från början. I slutet av 1800-talet skapade bankdirektör Henrik Palme Djursholm. Tanken var att samla ledande personer i etablissemang och skapa ett samhälle som präglades av såväl bildning som framgång. Det dröjde inte länge förrän den lantliga charmen lockat till sig potentater från samhällets elit. Naturen lockade, men ju längre tiden led också sammanhållningen och de gemensamma värderingarna.

Det blev något speciellt

med att vara en Djursholmare. Man var något förmer än kreti och pleti. Något unikt skapades som var värt att föra vidare över generationerna. Det är detta unika, eller rättare sagt tanken om detta unika, som Mikael Holmqvists bok handlar om. Han kallar det konsekrati, vilket i kortet får betydelsen att det skapas ett ledarskikt som med hjälp av sin aura – eller upphöjdhed om man så vill – skapar en inre och yttre legitimitet att leda andra. Holmqvist skiljer konsekkratin från meritokratin som innebär att det är meriter och prestationer som värderas.

I Djursholm är det lokalsamhällets ethos som inympas i generation efter generation. Det är ett ethos som är beroende av flera saker. Dels måste man separeras från andra, dels måste det skapas en självbild som bekräftas av kollektivet och tvärtom. Det måste finnas institutioner, föreningar, nätverk, ritualer och kulturella betingelser som gör det möjligt att socialisera nya medborgare i gemenskapen. Närhet mot de egna och distans mot de andra, med andra ord. Mikael Holmqvist försöker fånga denna kultur genom att använda sig av en varia-

tion av metoder: förutom att ha läst in sig har han under fem år genomfört allt från intervjuer och samtal till fältstudier i form av observationer och dokumentgenomgångar.

Det är förstas inte lätt att komma innanför skjortan på den sortens människor som bor på Djursholm. Ändå är det precis vad Holmqvist lyckats med, åtminstone till viss del. Självt tror han att det beror på att han, trots att han själv inte är Djursholmare, kommer från någotlunda samma miljö som dem som bor där. Som professor i företagsekonomi har han en aktad ställning. Han har en liknande social bakgrund. Resultatet då? Ja, det är någonstans här jag blir trött. Djursholmarna visar en människosyn som på ett sätt är attraktiv, men ganska avskryvare vid närmare betraktelse. Här finns hela tiden ett underförstått förakt mot svaghet. Det handlar om att lyckas och att se lyckad ut. Vägen till framgång är av sekundär betydelse, men att vara lyckad är själva ingångsbiljetten till den utopi de har skapat i Djursholm. I skolan märks det i den instrumentella jakten på höga betyg. I samhället i övrigt om att ansträngning,

kunna föra sig, ha en estetisk tilltalande yta och ett trevligt sätt. Eller som Mikael Holmqvist uttrycker det: "det handlar om excellens i hur man förhåller sig till världen – och inte vad man vet om den". Är då detta en bok värd att läsa? Ja, men inte utan invändningar. Det finns brister i såväl analys som metod. Holmqvist trycker inte tillräckligt hårt helt enkelt.

Han samlar in en massa data, men går vilse i materialet. Boken är helt befriad från teori. Jag saknar en Foucault eller en Bourdieu, eller Gud förbjude, en Marx som teoretisk katalysator. Kritiken mot Djursholmarna, inklusive människosynen, blir förhållandevis mild. Lite fylla hos ungdomarna, brist på närhet från föräldrarna, alkoholism, stress och social mobbing ter sig lättviktigt i förhållande till redigeten och framåtandan. Den här boken kommer säkerligen att landa väl i Djursholm, tänker jag, men trots att den blir väldigt, väldigt pladdrig på sina ställen skulle jag inte vilja ha den oläst den dagen revolutionen kommer.

MIKAEL R KARLSSON